

Alþýðusamband Íslands

Alþingi
Nefndasvið Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík 11.4.2017
Tilvísun: 201704-0020

Efni: Umsögn um frumvarp til breytingar á lögum nr. 160/2008 um endurgreiðslur vegna gleraugnakaupa barna, 215. mál.

Alþýðusamband Íslands styður markmið frumvarpsins um að auka greiðslupátttöku ríkisins í gleraugnakostnaði barna. Mikilvægt er að reglugerð nr. 1155/2005 verði endurskoðuð sem fyrst enda hafa greiðslur ekki hækkað frá því reglugerðin tók gildi fyrir 12 árum.

Í 1. grein frumvarpsins er lagt til að þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga verði falið með lögum að sjá um umsýslu vegna þátttöku ríkisins í kostnaði við gleraugnakaup barna. ASÍ telur það ekki samrýmast hlutverki stofnunarinnar og telur eðlilega að Sjúkratryggingum Íslands verði falið það hlutverk.

Virðingarfyllst,

Henny Hinz
hagfræðingur ASÍ

Nefndasvið Alþingis
Velferðarnefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 02. maí 2017

Meðfylgjandi er umsögn Barnaheilla - Save the Children á Íslandi um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 160/2008, um þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga (endurgreiðsla vegna gleraugnakaupa barna). (Þingskjal 299 — 215. mál.)

Virðingarfyllst,
f.h. Barnaheilla - Save the Children á Íslandi

Erna Reynisdóttir,
framkvæmdastjóri

Umsögn Barnaheilla – Save the Children á Íslandi um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 160/2008, um þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga (endurgreiðsla vegna gleraugnakaupa barna).

Barnaheill – Save the Children á Íslandi þakka fyrir boð um að senda inn umsögn um ofan nefnt frumvarp.

Samtökin styðja heilshugar efni frumvarpsins og telja það samræmast vel rétti barna til stuðnings og hjálpartækja eins og hann birtist í 23. og 24. gr. Barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna.

Mikilvægt er að tryggja börnum þau hjálpartæki sem þau þurfa til að ná besta mögulega þroska og sem metin eru þeim nauðsynleg af heilbrigðisstarfsfólki. Börnum má ekki mismuna á grundvelli stöðu þeirra eða foreldra þeirra, sérstaklega fjárhagslegrar og því er rétt að ríkið tryggi öllum börnum jafnan rétt til gleraugnakaupa.

Ennfremur er mikilvægt að festa í sessi hlutverk þjónustu- og þekkingarmiðstöðvar fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga við þjónustu við fjölskyldur barna sem þurfa að fá gleraugu.

Svo barn fái notið mannréttinda sinna, svo sem til menntunar og þátttöku í samfélaginu, þarf að tryggja því þau hjálpartæki sem það þarf á að halda svo það megi sjái, heyra og komast leiðar sinnar á við aðra.

Barnaheill – Save the Children á Íslandi hafa Barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna að leiðarljósi í öllu sínu starfi og leggja áherslu á bann sáttmálans við mismunun og jafnan rétt barna til allra þeirra réttinda sem hann kveður á um. Til þess að tryggja börnum jöfn réttindi þarf ríkið að gera meira fyrir þau sem þurfa sérstakan stuðning.

Alþingi Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 11.05.2017

Efni: Umsögn Blindrafélagsins um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 160/2008, um þjónustu og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga (endurgreiðsla vegna gleraugnakaupa barna). Þingskjal nr. 483, þingmál nr. 361.

Stjórn Blindrafélagsins tekur heilshugar undir umsögn þjónustu og þekkingarmiðstöðvarinnar fyrir binda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga og gerir þá umsögn að sinni.

Umsögn þjónustu og þekkingarmiðstöðvarinnar fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga:

„Ofangreint frumvarp tekur til breytinga á 4. gr. laga nr. 160/2008 sem fjallar um verkefni og starfssvið þjónustu- og þekkingarmiðstöðvar fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga, en samkvæmt lögnum eru endurgreiðslur vegna gleraugnakaupa ekki skilgreindar sem verkefni stofnunarinnar. Þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga hefur aftur á móti frá því stofnunin hóf störf, 1. janúar 2009, séð um framkvæmd á endurgreiðslum vegna gleraugnakaupa í samræmi við reglugerð nr. 1155 frá 2005. Samkvæmt reglugerðinni eiga öll börn á aldrinum 0-18 ára rétt á endurgreiðslu vegna gleraugnakaupa og einnig eru undantekningarákvæði sem heimila endurgreiðslur til einstaklinga 18 ára og eldri.

Samkvæmt frumvarpinu yrðu reglur um greiðslupátttöku ríkisins rýmkaðar töluvert, sem felur bæði í sér að börn frá 4 ára til 18 ára geta sótt oftari um styrk, samanborið við ofangreinda reglugerð, og einnig að styrkuppþæði fyrir öll börn 0-18 ára hækki. Miðað við fjölda umsókna 2014 og 2015 hefðu 3600 börn á aldrinum 4-18 átt rétt á því að sækja aftur um endurgreiðslu samkvæmt frumvarpinu, umfram þann fjölda sem sótti um styrk 2015.

Hvað varðar útreikning á styrkuppþæðum samkvæmt frumvarpinu, þá er lagt til að greiðslupátttaka ríkisins verði 75% af tilboðsverði á sjónglerjum og gleraugnaumgjörðum. Tilboðsverð skal fengið með því að fá tilboð hjá gleraugnasölum og skal miðast við lægsta tilboðsverð. E f þessi leið yrði farin myndi styrkuppþæði fyrir sjónglerin mjög líklega hækka og þar sem greiddur yrði einnig 75% styrkur fyrir kaupum á gleraugnaumgjörðum, sem ekki hefur verið gert áður, myndi sú

upphæð alltaf vera til hækkunar á heildarstyrk. Einnig skal bent á að ef sú leið yrði farin sem frumvarpið leggur til yrði að bæta við stöðugildi til að afgreiða umsóknir og fá tilboð árlega frá gleraugnasölum.

Meðalfjöldi endurgreiðslna frá 2005-2015 er um 4000 á ári. Miðað við tillögur sem fram koma í frumvarpinu, og áætlað er hér að ofan, er hægt að áætla að við bætist 3600 umsóknir um endurgreiðslur á ári, eða samtals áætlað 7600 umsóknir á ári. Samkvæmt frumvarpinu á upphæð á styrk að miðast við tilboðsverð sem liggur ekki fyrir á þessum tímapunkti. Í þeirri viðleitni að reyna að áætla árlegan kostnað við endurgreiðslur vegna gleraugnakaupa samkvæmt tillögum frumvarpsins, og þeim gögnum sem liggja fyrir í dag um meðalverð á glerjum og umgjörðum sem berast með umsóknum, væri hægt að áætla að gler og umgjarðir kosti kr. 35.000. Við bendum á að val á umgjörðum er alltaf persónulegt og ákvörðun einstaklings um hversu mikið viðkomandi er tilbúin að greiða fyrir slík kaup.

Að framansögðu, og miðað við að meðalverð gleraugna sé kr. 35.000, þá væri hver styrkur um kr. 26.000 (75% af heildarupphæð) og ef miðað er við að fjöldi umsókna væri 7600 á ári, færu útgjöld ríkisins vegna endurgreiðslna úr u.þ.b. 30 milljónum á ári í u.þ.b. 197 milljónir á ári. Einnig skal tekið fram að ofan á þann kostnað myndi einnig leggjast kostnaður við auka stöðugildi til að afgreiða umsóknir og fá tilboð árlega frá gleraugnasölum. Að auki er ofangreind áætlun miðuð við fjölda umsókna sl. ára og það mætti jafnvel gera ráð fyrir því að fleiri myndu sækja um ef að greiðslupátttaka ríkisins myndi aukast þetta mikið.

Þegar horft er til hvert hlutverk stofnunarinnar og markmið hennar eru þá er það vel skilgreint í lögnum sem þjónusta við blinda, sjónskerta og einstaklinga með samþætta sjón- og heyrnarskerðingu á sviði ráðgjafar, hæfingar og endurhæfingar. Að gera þá breytingu sem lagt er til að gert sé með þessu frumvarpi er ekki í samræmi við það hlutverk og þau markmið.

Einnig mætti velta því upp að ef að það yrði gerð breyting á núverandi reglugerð eða endurgreiðslur vegna gleraugnakaupa yrðu settar í lög með þessum hætti, þá ætti frekar að líta til hlutverks Sjúkratrygginga Íslands, en samkvæmt lögum nr. 112/2008 um stofnunina, þá er það m.a. hlutverk hennar að endurgreiða börnum vegna tannlæknakostnaðar og líta mætti á að greiðslur vegna gleraugnakaupa séu sambærilegar.“

Niðurstaða

Blindrafélagið leggst gegn þessar ilagabreytingatillögu ð á 4 gr. laga nr. 160/2008 sem fjallar um verkefni og starfssvið þjónustu- og þekkingarmiðstöðvar fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga,

Fyrir hönd Blindrafélagsins, samtaka
blindra og sjónskertra á Íslandi.

Sigpór U. Hallfreðsson
formaður.

Kristinn Halldór Einarsson
framkvæmdastjóri

Velferðarnefnd Alþingis

Reykjavík, 19. apríl 2017
UB: 1704/4.1.1

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 160/2008, um þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga (endurgreiðsla vegna gleraugnakaupa barna), 215. mál.

Vísað er í tölvupóst frá nefndasviði Alþingis, dags. 6. apríl sl., þar sem óskað er eftir umsögn umboðsmanns barna um ofangreint frumvarp.

Umboðsmaður barna vísar í fyrri umsögn embættisins, dagsetta 7. apríl 2016, vegna frumvarps sama efnis. Líkt og þar kemur fram fagnar umboðsmaður barna allri endurskoðun sem stefnir að því að veita börnum betri þjónustu. Umboðsmaður hefur lengi lagt ríka áherslu á að öll börn fái þau hjálpartæki og þá lækni meðferð sem þau þurfa, án tillits til efnahags foreldra þeirra. Best væri að öll börn ættu rétt á nauðsynlegum hjálpartækjum þeim að kostnaðarlausu. Að því sögðu fagnar umboðsmaður öllum breytingum sem miða að því að rýmka greiðsluþátttöku ríkisins við gleraugnakaup, enda eru gleraugu mikilvæg hjálpartæki fyrir þau börn sem þurfa á þeim að halda.

Umboðsmaður barna veltir þó fyrir sér hvort ekki væri hægt að ganga enn lengra. Þannig telur umboðsmaður mikilvægt að öllum börnum undir 18 ára aldri verði tryggð greiðsluþátttaka til gleraugnakaupa tvisvar á ári. Þannig leggur umboðsmaður áherslu á að öll börn njóti sama réttar án mismununar af nokkru tagi sbr. 2. gr. Barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna, sbr. lög nr. 19/2013.

Umboðsmaður barna vísar í þessu sambandi einnig til 24. gr. Barnasáttmálans. Þar kemur fram að aðildarríki sáttmálans viðurkenni rétt barns til að njóta besta heilsufars sem hægt er að tryggja. Enn fremur má benda á að í 3. mgr. 23. gr. Barnasáttmálans er kveðið á um að leitast skuli við að veita börnum með sérstakar þarfir viðeigandi aðstoð þeim að kostnaðarlausu, þar á meðal heilbrigðisþjónustu.

Að lokum tekur umboðsmaður barna undir mikilvægi þess að sett verði ákvæði í reglugerð um uppfærslu eða endurskoðun fjárhæðarinnar vegna verðlagsbreytinga þannig að stuðningur hins opinbera við gleraugnakaup barna rýrni ekki í samræmi við verðbólguþróun.

Virðingarfyllst,
Margrét María Sigurðardóttir,
umboðsmaður barna

Velferðarnefnd Alþings

Vegna frumvarps um endurgreiðslur vegna gleraugnakaupa barna

Mál nr. 215

Reykjavík, 28. apríl 2017

Tilvísun: Umsögn um frumvarp vegna endurgreiðslna gleraugna, mál nr. 215.

Þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga hefur borist til umsagnar frumvarp vegna endurgreiðslna gleraugna, mál nr. 215. Frumvarpið var einnig lagt fram á 145. löggjafarþingi (361. mál) og sendi Miðstöðin þá inn umsögn dags 8. apríl 2016.

Eins og bent var á í fyrri umsögn er það ekki skilgreint hlutverk Miðstöðvarinnar að endurgreiða kostnað vegna gleraugnakaupa. Í 1.gr. frumvarps til laga um breytingu á lögum nr. 160/2008 er lagt til að nýr málslíður bætist við sem skilgreinir það sem hlutverk stofnunarinnar. Miðstöðin hefur sinnt þessu hlutverki og gerir ekki athugasemd við að sinna því hlutverki áfram. Hins vegar teljum við að heppilegra væri að fjárframlag ríkisins til þessara mála væri betur komið undir sér fjárlagalið en ekki sem hluti af rekstri stofnunarinnar eins og fyrirkomulagið er í dag. Með því yrði skýr afmörkun á þjónustu Miðstöðvarinnar við blinda og sjónskerta og svo hins vegar endurgreiðslur vegna gleraugnakaupa.

Samkvæmt reglugerð nr. 1155 frá 2005 eiga öll börn á aldrinum 0-18 ára rétt á endurgreiðslu vegna gleraugnakaupa og einnig eru undantekningarákvæði sem heimila endurgreiðslur til einstaklinga 18 ára og eldri.

Samkvæmt frumvarpinu yrðu reglur um greiðslupátttöku ríkisins rýmkaðar töluvert, sem felur bæði í sér að börn frá 4 ára til 18 ára geta sótt oftari um styrk, samanborið við núverandi fyrirkomulag, og einnig að styrkuppþæð fyrir öll börn 0-18 ára hækki. Miðað við fjölda umsókna árin 2014 og 2015 hefðu 3600 börn á aldrinum 4-18 ára átt rétt á því að sækja aftur um endurgreiðslu samkvæmt frumvarpinu, umfram þann fjölda sem sótti um styrk 2015.

Þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga

Hamrahlíð 17 | 105 Reykjavík | Sími 545 5800 | Fax 568 8475 | midstod@midstod.is | midstod.is

Hvað varðar útreikning á styrkuppþæðum samkvæmt frumvarpinu, þá er lagt til að greiðslupátttaka ríkisins verði 75% af tilboðsverði á sjónglerjum og gleraugnaumgjörðum. Tilboðsverð skal fengið með því að fá tilboð hjá gleraugnasölum og skal miðast við lægsta tilboðsverð. Ef þessi leið yrði farin myndi styrkuppþæð fyrir sjónglerin mjög líklega hækka og þar sem greiddur yrði einnig 75% styrkur fyrir kaupum á gleraugnaumgjörðum, sem ekki hefur verið gert áður, myndi sú upphæð alltaf vera til hækkunar á heildarstyrk. Einnig skal bent á að ef sú leið yrði farin sem frumvarpið leggur til yrði að bæta við stöðugildi til að afgreiða umsóknir og fá tilboð árlega frá gleraugnasölum.

Meðalfjöldi endurgreiðslna frá 2005-2015 er um 4000 á ári. Miðað við tillögur sem fram koma í frumvarpinu, er hægt að áætla að við bætist 3600 umsóknir um endurgreiðslur á ári, eða samtals áætlaðar 7600 umsóknir á ári. Samkvæmt frumvarpinu á upphæð á styrk að miðast við tilboðsverð sem liggur ekki fyrir. Í þeirri viðleitni að reyna að áætla árlegan kostnað við endurgreiðslur vegna gleraugnakaupa samkvæmt tillögum frumvarpsins, og þeim gögnum sem liggja fyrir í dag um meðalverð á glerjum og umgjörðum sem berast með umsóknum, væri hægt að áætla að gler og umgjarðir kosti kr. 35.000. Við bendum á að val á umgjörðum er alltaf persónulegt og ákvörðun einstaklings um hversu mikið viðkomandi er tilbúin að greiða fyrir slík kaup.

Að framansögðu, og miðað við að meðalverð gleraugna sé kr. 35.000, þá væri hver styrkur um kr. 26.000 (75% af heildarupphæð) og ef miðað er við að fjöldi umsókna væri 7600 á ári, færu útgjöld ríkisins vegna endurgreiðslna úr u.þ.b. 30 milljónum á ári í u.þ.b. 197 milljónir á ári. Þá skal tekið fram að ofan á þann kostnað myndi einnig leggjast kostnaður við auka stöðugildi til að afgreiða umsóknir og fá tilboð árlega frá gleraugnasölum. Að auki er ofangreind áætlun miðuð við fjölda umsókna sl. ára og það mætti jafnvel gera ráð fyrir því að fleiri myndu sækja um ef að greiðslupátttaka ríkisins myndi aukast mikið.

Virðingarfyllst,

Huld Magnúsdóttir

Forstjóri

Þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og daufblinda einstaklinga

Hamrahlíð 17 | 105 Reykjavík | Sími 545 5800 | Fax 568 8475 | midstod@midstod.is | midstod.is